

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING IJTIMOIYLASHUVIDA OILAVIY MUHITNING AHAMIYATI

Yuldasheva Shahlo Nosirjonovna

Surxondaryo viloyati Uzun tumani

3-sonli DMTT tarbiyachisi

Annotatsiya: Bolaning oilada ijtimoiylashuv jarayoni, oilaviy muhitni qanday yaratish? Hamda bolalarni sog‘lom qilib ijtimoiy hayotga tayyorlash haqida otionalarning amal qilishi lozim bo‘lgan qoidalar va ijtimoiylashuv jarayonini ahamiyati haqida artoflicha so‘z yuritilgan.

Kalit so‘zlar: Ijtimoiy, oila, jarayon, ta‘lim, tarbiya, muhit, rivojlanish, tayyorlash, shaxs, institute, bolalik, salomatlik, odob.

THE IMPORTANCE OF THE FAMILY ENVIRONMENT IN THE SOCIALIZATION OF PRESCHOOL CHILDREN

Abstract: The process of socialization of the child in the family, how to create a family environment? There was also a lot of talk about the rules that parents should follow and the importance of the process of socialization to prepare children for a healthy social life.

Keywords: Social, family, process, education, upbringing, environment, development, training, person, institute, childhood, health, etiquette.

Bizning kelajagimiz nimaga bog‘liq tarbiya-farzandlarimiz tez o‘zgarib borayotgan dunyomizda hayotga tayyorlar ekan, ta‘lim oladi va rivojlanadi. Oilalar eng muhim institut sifatida bolalarni tarbiyalash va ijtimoiylashtirish jarayonida kata ahmiyat kasb etadi. Maktabgacha yoshdagi bolalik - bu inson hayotidagi o‘ziga xos

davr bo‘lib, bu davrda salomatlik shakllanadi va shaxsiy rivojlanish amalga oshiriladi. Shu bilan birga, bu davr bolaning atrofidagi kattalarga - ota-onalarga va tarbiyachilarga to‘liq bog‘liqdir. Bolaning salbiy xulq-atvori bo‘lgan ko‘plab ota-onalar jismoniy jazo, tahdid, qo‘rqitishdan foydalanadilar, haddan tashqari jiddiylik ko‘rsatadilar. Ular farzandlarining barcha a'zolari tomonidan himoya va sevgiga muhtojligini tushunishmaydi. Esingizda bo‘lsin, bola hayot unga nimani o‘rgatganini o‘rganadi.

- ❖ Agar bola masxara qilinsa, u uyatchan bo‘lishni o‘rganadi.
- ❖ Agar bola sharmanda bo‘lsa, u o‘zini aybdor his qilishni o‘rganadi.
- ❖ Agar bola sabrli bo‘lishga majbur bo‘lsa, u sabrli bo‘lishni o‘rganadi.
- ❖ Agar bola rag‘batlantirilsa, u o‘ziga ishonchni o‘rganadi.
- ❖ Agar bola maqtovga sazovor bo‘lsa, u minnatdorchilikni o‘rganadi.
- ❖ Agar bolaga halol munosabatda bo‘lsa, u adolatni o‘rganadi.
- ❖ Agar bola xavfsiz joyda o‘ssa, u ishonishni o‘rganadi.
- ❖ Agar bolaga rozilik bilan munosabatda bo‘lishsa, u o‘zini sevishni o‘rganadi.

Bolangizni kuniga necha marta quchoqlaysiz? Mashhur terapevt Virjiniya Satir bolani kuniga bir necha marta quchoqlashni tavsiya qildi. Shu bilan birga, u har bir inson omon qolishi uchun 4 marta quchoqlash mutlaqo zarurligini, sog‘liq uchun esa kuniga kamida 8 marta quchoqlash kerakligini aytdi. O‘yin maktabgacha yoshdagi bolaning asosiy faoliyatidir. O‘yinda u o‘zini muhim, mustaqil his qiladi. O‘yinda u kattalar dunyosini ichkaridan boshdan kechirayotgandek, uni his-tuyg‘ular, rollar va syujetlar bilan to‘ldiradi. Farzandlaringiz bilan o‘ynang va siz ularni xursand qilasiz! Maktabgacha yoshdagi bolalik davri - bu kattalar va bola o‘rtasidagi aloqalar bola tomonidan juda oson va kerakli bo‘lgan vaqt. Vaqt o‘tishi bilan, agar bunday aloqalar o‘rnatilmasa, etuk bolangiz bilan o‘zaro tushunish qiyin, ba'zan esa imkonsiz bo‘ladi. Ota-onalar har doim boladagi eng yaxshi narsaga ishonishlari kerak. Farzandingiz bilan munosabatlarni o‘rnating, shunda u siz bilan o‘zini qulay his qiladi va ishonch bilan:

- ✓ Uni tinglang; U bilan imkon qadar ko‘proq vaqt o‘tkazing; U bilan tajribangizni baham ko‘ring;

✓ Unga bolaligingiz, g'alabalarinigiz va muvaffaqiyatsizliklaringiz haqida gapirib bering; Bolani qanday bo'lsa, shunday qabul qiling, shunda u har qanday sharoitda ham unga bo'lgan sevgingizning o'zgarishiga ishonch hosil qiladi;

✓ Bolani, agar u o'ziga ishonsa, hamma narsani qila olishiga ilhomlantiring; Farzandingizni xayoliy ideal ostida "haykal qilishga" urinmang, uni buzmay, balki u bilan umumiy hayot kechiring, nafaqat ob'ektini, balki undagi shaxsiyatni ham qadrlang. Bola uchun oila uni bog'laydigan birinchi va asosiy bo'g'indir. Oilada bolaning ijtimoiy hayotga tayyorlashda muloqot qilish muhimdir. Aynan muloqot bolaning ijtimoiy rivojlanishining manbai hisoblanadi. Aslida, muloqot kim bilan sodir bo'lishi unchalik muhim emas. Bu uning tengdoshlari yoki kattalar bo'lishi mumkin. Ammo, agar bola muloqot qilishni boshlagan va unga muhtoj bo'lgan birinchi shaxs uning onasi (yoki otasi yoki ularning o'rnini bosuvchi shaxs) ekanligini hisobga olsak, bu oila birinchi va asosiy "sotsiallashtirish instituti" hisoblanadi.

Xulosamiz o'rnida, oila ijtimoiylashuv jarayonida juda muhim rol o'ynaydi. Oilada ham, jamiyatda ham muloqot bola uchun juda muhimdir. Axir, boshqa odamlar bilan muloqot qilish jarayonida u belgilangan qoidalarga muvofiq yashashni, nafaqat sevimli mashg'ulotlarini, balki boshqa odamlarning manfaatlarini ham hisobga olishni, muayyan xatti-harakatlar normalarini o'zlashtirishni o'rganadi. Ijtimoiylashtirish insonning hayotdagi befarq va passiv pozitsiyasiga yo'l qo'ymaydi. Ijtimoiylashuv bolalarning atrofdagi voqelikni chuqur o'zlashtirishiga, ularning ham amaliy guruh, ham individual ish ko'nikmalarini anglashiga asoslanadi. Darhaqiqat, oilada ijtimoiylashuv eng tabiiy va og'riqsiz tarzda amalga oshiriladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

- 1.L. Chebanova “Bolalarni tarbiyalash va ijtimoiylashtirishda oilaning roli” Read more at: <https://minikar.ru/uz/eto-interesno/process-socializacii-rebenka-v-seme-semeinaya-socializaciya/>
2. Vasilkova Yu.V. Vasilkova T.A. Ijtimoiy pedagogika. - M., 2003 yil
3. Kon I. S. Bola va jamiyat. - M., 2003 yil

4. Kreyg G. Rivojlanish psixologiyasi. - Sankt-Peterburg, 2000 yil

5. Kulchinskaya E.I. Oilada bolalarning his-tuyg‘ularini oshirish. - Kiev, 1983 yil

